

2022-11-15

Justitiedepartementet

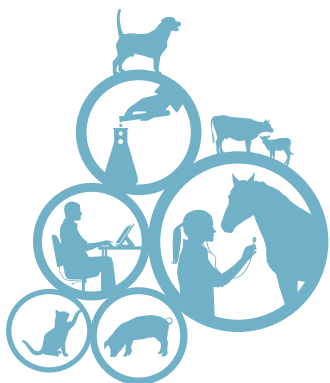
Yttrande Ds 2022:18 Straffansvar för psykiskt våld

Sveriges Veterinärförbund önskar att fortsättningsvis finnas med på sändlistan när det gäller Regeringens remisser av utredningar där djurs hälsa och välfärd ingår.

Veterinärer och annan djurhälsopersonal kan uppleva och bli engagerade i situationer där djur och familjemedlemmar, oftast kvinnor och barn, utsätts för våld. Sambandet mellan våld mot djur och våld i nära relationer (i fortsättningen Sambandet) får ökad uppmärksamhet bland veterinärer. Veterinärförbundet menar därför att frågan om straffansvar för psykiskt våld, där djur kan användas av förövaren, är relevant för Sveriges veterinärkår.

Veterinärförbundet anser att utredningen på ett bra och tydligt sätt redogjort för djurens situation i utövandet av psykiskt våld mot främst kvinnor, liksom hur detta kan lagföras. Veterinärförbundet har tidigare föreslagit att hot och våld i nära relationer skulle bli ett kriterium för brottet grovt djurplågeri, vilket inte blev fallet när lagändringen kom på plats. Veterinärförbundet menar att det fortfarande är ett rimligt kriterium, men anser, i ljuset av denna utredning om straffansvar för psykiskt våld, att problematiken kring Sambandet är bredare än så. Utöver att djuret utsätts för psykiskt och/eller fysiskt lidande, vilket är ett krav för att fällas för grovt djurplågeri, så utsätts kvinnan för psykiskt våld genom att förövaren hotar att göra djuret illa. Det är dock inte vanligt att den lagstiftning som reglerar olaga hot och olaga tvång, som det enligt utredaren kan röra sig om, utnyttjas i brott där djur används för att utöva våld mot kvinnor och andra utsatta. Dessutom finns en överhängande risk att brottskonkurrensen gör att sådana gärningar kommer i skymundan. Veterinärförbundet menar därför att det, tvärtemot vad utredaren kommer fram till, finns fog för en lagändring där gärningen våld, eller hot om våld, mot djur för att utsätta någon närstående för psykiskt våld finns med i en bestämmelse om straffansvar för psykiskt våld.

Ett ännu tydligare alternativ till att införa en bestämmelse inom ramen för fridskränkningssbrotten är, enligt Veterinärförbundet, att gärningen att hota, skrämja eller utöva våld mot djur för att göra någon illa, som är både ett brott mot den utsatte

(kvinnor/partners, barn) och djuret, ges en helt egen brottsrubricering i brottsbalken (kapitel 3).

Utredaren menar att våld eller, hot om våld, mot djur som ett led i kontrollerande relationer måste uppmärksammas bättre av de brottsbekämpande myndigheterna. Veterinärförbundet instämmer och menar att om ingen lagändring sker som inkluderar Sambandet, så är det av största vikt att befintlig lagstiftning tillämpas. Kunskapen inom rättsväsendet om att gärningarna olaga hot, olaga tvång, skadegörelse och djurplågeri/grovt djurplågeri (om gärningen anses varav av särskilt hänsynslös art) kan omfatta våld, eller hot om våld, mot djur för att utsätta någon för psykiskt våld, behöver öka. Detta kan exempelvis göras via vägledningar från Åklagarmyndigheten.

Veterinärförbundet håller med utredaren att frågor om våld och hot mot djur behöver tas upp i barnförhör. Veterinärförbundet ser även positivt på att utredaren kommit fram till att utökade möjligheter för utsatta att ta med sig sitt husdjur till stödboenden och att få stöd från samhället i övrigt ska utredas. Veterinärförbundet menar att en sådan utredning behöver göras skyndsamt. Eftersom behoven till stora delar är kartlagda och åtgärder brådskar, kan flera viktiga steg tas redan nu för att underlätta för utsatta och deras djur. Arbetet med Sambandet behöver koordineras mellan Socialtjänsten, länsstyrelser, andra myndigheter, kvinno- och brottsofferjourer samt veterinärkliniker. Därutöver bör utbildning om Sambandet vara obligatorisk för socionomer, läkare, vårdpersonal, polis, veterinärer och annan djurhälsopersonal, djurskyddshandläggare och jurister.

Vänliga hälsningar
Sveriges Veterinärförbund

Magnus Rosenquist
Förbundsdirektör